

**MÚSICA
ANTIGA**

**7 OCTUBRE / 2021
SALA 1 PAU CASALS**

BEETHOVEN 6 | 7
JORDI SAVALL I LE CONCERT DES NATIONS

PROGRAMA DE MÀ

LUDWIG VAN BEETHOVEN
(Bonn, Alemanya 1770 – Viena, 1827)

SIMFONIA N. 6 EN FA MAJOR, OP. 68 "PASTORAL"

oder Erinnerung an das Landleben, mehr Ausdruck der Empfindung als Malerei
(o Records de la vida campestre, més expressió de sentiments que pintura de sons)

I. Angenehme, heitere Empfindungen, welche bei der Ankunft auf dem Lande im Menschen
erwachen

(Despertar dalegres sentiments amb larribada al camp). Allegro ma non troppo

II. Szene am Bach *(Escena al rierol)*. Andante molto moto

III. Lustiges Zusammensein der Landleute
(Alegre reunió de camperols). Allegro – Presto

IV. Donner. Sturm
(Llampec. Tempesta). Allegro

V. Hirtengesang. Wohltätige, mit Dank an die Gottheit verbundene Gefühle nach dem Sturm
(Cant dels pastors. Acció de gràcies després de la tempesta). Allegretto

(1808) -40'

SIMFONIA N. 7 EN LA MAJOR, OP. 92

I. Poco sostenuto – Vivace

II. Allegretto

III. Presto – Assai meno presto – Presto – Assai meno presto – Presto – Assai meno presto –
Presto

IV. Allegro con brio

(1811-1812) – 39'

LE CONCERT DES NATIONS

ACADÈMIA BEETHOVEN 250

JAKOB LEHMANN, CONCERTINO

LUCA GUGLIELMI, ASSISTENT DE DIRECCIÓ

MANFREDO KRAEMER, ASSISTENT DEL CONCERTINO

JORDI SAVALL, DIRECCIÓ

Guadalupe Del Moral, Elisabet Bataller, Juliano Buosi, Ignacio Ramal, Ricart Renart, Sara Balasch, Noyuri Hazama, Andrej Kapor, violins primers

Mauro Lopes, cap de segons violins

Santi Aubert, Alba Roca, Maria Roca, Paula Waisman, Angelika Wirth, Won Ki-Kim, Victoria Melik, violins segons

David Glidden, cap de violes

Éva Posvanecz, Alaia Ferran, Fumiko Morie, Núria Pujolràs, Iván Sáez, violes

Balázs Máté, cap de violoncels

Antoine Ladrette, Dénes Karasszon, Anastasia Baraviera, Candela Gómez, Jörg Ulrich Krah, violoncels

Xavier Puertas, cap de contrabaixos

Michele Zeoli, Peter Ferretti, Alberto Jara, contrabaixos

Charles Zebley, flautí (piccolo)

Marc Hantaï, Yi-Fen Chen, flautes travesseres

Paolo Grazi, Magdalena Karolak, oboès

Francesco Spendolini, Joan Calabuig, clarinets

Joaquim Guerra, Carles Vallès, fagots

Thomas Müller, Mario Ortega, trompes

Jonathan Pia, René Maze, trompetes

Trombons: Elies Hernandis (alto), Frédéric Lucchi (tenor)

Riccardo Balbinutti, timbales

Amb el suport del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, la Diputació de Barcelona, les Fondations Edmond de Rothschild i la Fundació Banc Sabadell.

Amb el suport financer de la Direction Régionale des Affaires Culturelles Occitanie.

Jordi Savall i Le Concert des Nations duen a terme una residència a la Saline Royale d'Arc-et-Senans (Doubs)

COMENTARI

per **Jaume Radigales**

DUES SIMFONIES COM LA VIDA MATEIXA

La celebritat de determinades peces musicals ha fet un flac favor a creacions que, deixant de banda la seva fama, no han deixat de ser mai obres mestres. Aquest seria el cas de la sisena de les nou simfonies de Beethoven, escrita quasi simultàniament amb una altra de fama igualment indiscutible com és la Simfonia n. 5 en do m. La Simfonia n. 6 en Fa es va estrenar el 1808, cinc anys abans de la següent la *Setena*, que també escoltarem avui. Una estrena que va durar unes quatre hores al Theater an der Wien de Viena i que va incloure entre altres obres la *Cinquena simfonia*, el Concert per a piano n. 4 (interpretat pel mateix Beethoven) i la Fantasia coral per a piano, solistes, cor i orquestra, veritable antecedent de la Simfonia n. 9 "Coral".

La Simfonia n. 6 en Fa, coneguda amb el sobrenom de "Pastoral", és una obra singular en molts aspectes. El primer aspecte, la divisió no pas en quatre moviments, sinó en cinc; un altre aspecte, la unió entre el tercer i el quart (cosa que Beethoven ja havia fet a la *Cinquena simfonia*) i el quart i el cinquè; la darrera singularitat estaria en el caràcter sintètic de l'obra amb relació a la seva època.

I és que, en efecte, la *Sisena simfonia* de Beethoven és una peça de concepció programàtica, cosa que veiem en la denominació descriptiva dels diferents moviments que la integren. Però la cosa, mal que li pesi a Walt Disney, va molt més enllà de ser l'evocació d'una utopia arcàdica. És, en definitiva, la síntesi d'aquell concepte tan alemany de l'Sturm und Drang (Tempesta i empenta), el nom amb què es coneix el moviment intel·lectual (literari, pictòric, musical) que va suposar un revulsiu en tots els aspectes de la vida. Al darrere hi ha noms tan singulars com els de Goethe, Schiller, Herder, Hölderlin o Fichte. Un moviment de renovació ètica i estètica, més enllà del racionalisme il·lustrat, que obre la porta a l'incipient Romanticisme. D'alguna manera, la *Sisena simfonia* de Beethoven n'és la banda sonora.

Més enllà de la seva estructura, aquesta simfonia és una peça mestra per la seva ductilitat, per la generositat melòdica de les frases que poblen els cinc moviments, pels savis contrastos entre la rauxa i el seny. Una pàgina, en definitiva, que també es pot llegir (com passa sovint amb Beethoven) des de la subjectivitat, des de l'exaltació del mateix jo, perquè és el compositor qui, en clau biogràfica, ens parla del seu turment i dels estats de beatitud. Un Beethoven que, el 1808, ja patia una sordesa irreversible, d'un 60 %, i només tenia trenta-vuit anys. Des de la revolta, però també des de l'acceptació, sorgeix la titànica veu del músic de Bonn per interpel·lar-nos a partir d'un discurs musical inapel·lable, inqüestionable.

La *Setena simfonia* beu també d'aquest esperit Sturm und Drang, però aquí la balança es decanta pels camins de la fenomenologia. Perquè l'obra, més enllà de la cèlebre denominació wagneriana d'«apoteosi de la dansa» és música en si mateixa, sense necessitats descriptives. Beethoven arriba al moll de l'os del llenguatge musical quan la sordesa que afecta ja és pràcticament total.

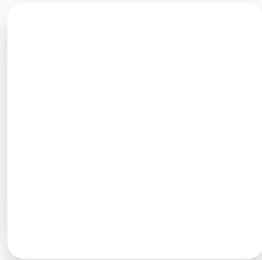
Estrenada a Viena el 1813 i amb una bona acceptació de públic, segurament deuria sorprendre la dinàmica del segon moviment, un tema amb variacions que no és un andante ni un adagio (és a dir, un moviment lent), sinó un allegretto, per bé que la tradició hagi imposat un temps lent en relació amb la majestuositat del primer moviment i les enjogassades textures del tercer.

Hom podria pensar que aquesta obra és una simfonia alegre, jovial i enjogassada. En part és així, però cal buscar entre els sorrarolls dels seus pentagrames la revolta i l'inconformisme que sempre van caracteritzar el pas de Beethoven per la vida. Una simfonia, per tant, en què les llums comparteixen espai amb les ombres. I no parlo tan sols del batec processional amb què s'obre el segon moviment. Parlo també de l'inici del final del primer, que simultanieja un dibuix joiós i

exaltat en els primers violins amb unes frases obstinades i fosques en violes, violoncel·ls i contrabaixos. A mode d'amenaça creixent.

Primer i segon moviment semblen formar part d'un mateix bloc, conceptualment i temàticament parlant. En canvi, el segon bloc el formarien el tercer i quart moviments. El presto a mode de scherzo extreu material de cants populars pastorals i esdevé una alenada d'aire fresc després del primer bloc de la simfonia. I, finalment, l'allegro con brio desborda aquella jovialitat amb un desenfrenament quasi bàquic. Però no oblidem que Bacus, el Dionisos grec, arriba revestit de tragèdia. I Beethoven ho plasma en aquest moviment, amb tonalitats canviant, girs melòdics aparentment bruscos i una harmonia agosarada que trenca fins i tot la lògica del discurs perquè l'oient, tot i el plaer que experimenta amb la generositat desplegada pel compositor, surti ocasionalment de la seva zona de confort. Com la vida mateixa, en definitiva.

DESCARREGAT LES NOTES DEL DIRECTOR

1 Beethoven: Symphony No. 6 in F Major, Op. 68 "Pastoral": I. Erwach

2 Beethoven: Symphony No. 6 in F Major, Op. 68 "Pastoral": II. Scene

Savall: Beethoven 6 i 7 · L'Auditori de Barcelona

PREVIEW